

Andreea Livădariu

Drepturi de proprietate industrială

**MĂRCI COMERCIALE,
DESENE ȘI MODELE
INDUSTRIALE**



3.3. Protecția concomitentă a aceluiași „obiect” ca marcă, respectiv desen sau model industrial

Dacă în ceea ce privește analiza compatibilității dreptului la marcă și a dreptului de autor ca mijloace de protecție a aceluiași obiect, discuțiile sunt variate și necesită stabilirea cu prioritate cel puțin a caracterelor acestor două drepturi, analiza posibilității de a proteja același obiect deopotrivă ca marcă și ca desen sau model nu suscită aceleași probleme practice. În concret, deși marca protejează, așa cum am mai spus, folosința semnului, iar desenul sau modelul protejează creația în sine, cele două mijloace de protecție sunt adesea întâlnite ca opțiuni de protecție a aceluiași obiect. Nu de puține ori, pentru a-și asigura o protecție sporită, întreprinderile optează pentru înregistrarea aceluiași obiect mai întâi ca desen/model industrial, iar atunci când se apropie sfârșitul perioadei de protecție prin înregistrarea ca marcă, ori prin înregistrarea concomitentă ca desen/model industrial și ca marcă.

Personal, apreciez că protecția unui obiect (susceptibil de a fi înregistrat și ca desen/model și ca marcă) prin drept de marcă este preferabilă celei de protecție prin înregistrare ca desen/model industrial, pentru că protecția ca marcă poate fi prelungită la nesfârșit, în timp ce protecția ca desen/model industrial este limitată, în cazul celor înregistrate, la maximum 25 de ani. Cred, totuși, că este posibil ca titularul/solicitantul să aibă interes pentru protecție diferită sau concomitentă, iar această soluție este posibilă ca una care este reglementată de lege.

Astfel, potrivit art. 5 din Legea română a desenelor și modelelor, drepturile asupra unui desen sau model nu prejudiciază drepturile asupra desenelor sau modelelor neînregistrate, mărcilor și altor semne distinctive, brevetelor de invenție și modelelor de utilitate, caracterelor tipografice, topografiilor de produse semiconductoare, iar protecția desenului sau modelului înregistrat nu exclude și nici nu prejudiciază protecția prin drept de autor a acestuia.

Înțelegem din această dispoziție legală că legiuitorul a avut în vedere existența unor situații în care s-ar putea pretinde drepturi diferite – fie de proprietate industrială, fie de autor – asupra ace-

luași obiect, de vreme ce a înțeles să permită o coexistență a acestora cu privire la același obiect protejat. Credem, însă, că termenul „nu prejudiciază” folosit de legiuitor este cel puțin nepotrivit, deoarece este un non-sens juridic: exercitarea unui drept legal recunoscut prin lege, indiferent de categoria de drepturi din care face acesta parte (patrimoniale sau nepatrimoniale) nu poate da naștere la prejudicii și obligația de reparare a acestora în sens juridic. Afirmarea dreptului recunoscut prin lege, indiferent dacă are loc sub aspect pozitiv (exercitarea dreptului) sau sub aspect negativ (interzicerea încălcării dreptului) nu poate prejudicia un drept decât atunci când exercitarea sa are loc cu rea-credință.

Pe de altă parte, art. 6 alin. (3) lit. e) din Legea nr. 84/1998 stabilește că o marcă este, de asemenea, refuzată la înregistrare sau, în cazul în care a fost înregistrată, este susceptibilă a fi anulată dacă există un drept anterior de proprietate industrială. Ceea ce înseamnă că titularul dreptului anterior asupra unui desen sau model poate formula opoziție la înregistrare sau, după caz, cerere de anulare a înregistrării mărcii pentru ipoteza în care semnul depus la înregistrare, respectiv înregistrat încalcă dreptul asupra desenului sau modelului. Evident că ipoteza avută în vedere de legiuitor este aceea în care titularul dreptului asupra desenului/modelului și solicitantul sau titularul dreptului asupra mărcii sunt entități diferite, problema cumulului de protecții fiind posibilă, în principiu, atunci când solicitantul protecției este una și aceeași persoană atât pentru desen/model, cât și pentru marcă.

Chiar și cu o exprimare evazivă a art. 5 din Legea nr. 129/1992, nu poate fi pus la îndoială faptul că legiuitorul a avut în vedere posibilitatea cumulului de protecție prin cele două drepturi. Aceasta cu atât mai mult cu atât, însăși definiția mărcii din art. 2 al Legii nr. 84/1998 stabilește că poate constitui marcă orice semn, cum ar desenele, forma produsului sau a ambalajului produsului. Astfel încât ori de câte ori desenele, forma produsului sau a ambalajului produsului întrunesc condițiile de protecție deopotrivă ca marcă și ca desen sau model, cumulul de protecție este posibil, chiar dacă marca va proteja folosința desenului, pe când înregistrarea ca desen sau model va proteja creația în sine, care este nouă și are caracter

individual, ambele prin emiterea unor titluri de protecție de către Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci. Cu toate acestea, după cum s-a arătat în literatura de specialitate, un desen sau model industrial nu poate constitui, însă, o marcă decât atunci când există alte caracteristici decât cele înregistrate ca desen sau model și care sunt susceptibile de a fi utilizate ca marcă^[1], respectiv de a indica originea produselor sau serviciilor comercializate sub marca respectivă.

Atât timp cât cele două titluri de protecție se reunesc în mâinile aceluiași titular, cumulul de protecție reprezintă o întărire a protecției prin drepturile ce poartă asupra aceluiași obiect. Dacă cele două titluri de protecție sunt deținute de titulari diferiți, sunt de părere că acest conflict se va rezolva, în principiu, prin compararea datelor de depozit de la care începe să curgă durata protecției, prioritate având dreptul cel mai vechi.

Problema cumulului de protecție prezintă o importanță deosebită în cazul mărcilor tridimensionale, alcătuite exclusiv din forma produsului, care își pot găsi protecția fie ca desene sau modele, fie prin brevete de invenții și care, atunci când devine incident motivul absolut de refuz la înregistrare prevăzut de art. 5 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 84/1998 [având corespondent în art. 7 alin. (1) lit. e) din Regulamentul (UE) nr. 1001/2017] sunt refuzate la înregistrare^[2].

^[1] V. ROȘ, „Avatarurile juridice ale creațiilor industriale «CROCS»”, în *R.R.D.P.I.*, nr. 1/2021, p. 88.

^[2] Pentru detalieri pe acest aspect, a se vedea „Cumulation Of Rights With Regard To Threedimensional Shapes – Two Exemplary Case Studies”, A. CRUQUENAIRE, S. DUSOLLIER (coord.), *Le cumul des droits intellectuels*, Ed. Larcier, Bruxelles, 2009, pp. 156-175; F. POLLAUD-DULIAN, *op. cit.*, pp. 507-508; J. PASSA, *op. cit.*, p. 950. Potrivit acestui din urmă autor, dacă o creație protejată prin drept de autor poate îndeplini întotdeauna (sub rezerva inexistenței unei divulgări anterioare) condițiile de protecție ca desen sau model, reciproca nu este valabilă, deoarece nu orice desen sau model protejat ca atare poartă, implicit, amprenta personalității autorului și deci, nu este în mod automat original și protejabil prin drept de autor.

3.4. Principiul unității artei versus conflictul dintre protecția ca desene sau modele și/sau prin drept de autor

În ceea ce privește cumulul de protecții prin drept de autor și prin drept conferit prin înregistrare ca desen sau model, primul reflex este acela de a spune că protecția simultană prin aceste două drepturi este aproape întotdeauna posibilă (sau mai curând posibilă decât imposibilă), deoarece ambele drepturi poartă asupra creației intelectuale în sine (dreptul de autor poartă asupra creației *per se*, iar dreptul conferit prin înregistrarea desenelor și modelelor poartă asupra caracteristicilor acestora). Totuși, jurisprudența națională, dar mai ales aceea a instanțelor Uniunii Europene manifestă o tendință de separare fermă a celor două drepturi, demonstrată prin refuzul de a recunoaște protecția prin drept de autor a formei acelor obiecte ale căror caracteristici au întrunit condițiile pentru a fi înregistrate ca desene sau modele, după cum vom vedea în cele ce urmează, ceea ce înseamnă că s-a apreciat ca justificată doar protecția prin desen sau model industrial.

În principiu, creațiile intelectuale ar trebui să se bucure de o protecție unică, conform regulii o creație – un drept. Desenele și modelele industriale, respectiv arta aplicată, reprezintă o abatere importantă de la această regulă – motiv pentru care am și calificat aceste obiecte într-un precedent capitol al tezei ca fiind obiecte „răsfățate” ale proprietății intelectuale pentru că, în cazul lor, atât în dreptul convențional, cât și în dreptul Uniunii Europene și în acord cu acestea și în dreptul intern, este reglementată posibilitatea cumulului de protecții, care nu este limitat, însă, doar la protecția prin drept de autor, ci și prin drept în cadrul legii speciale, respectiv de desen/model industrial^[1].

^[1] În literatura de specialitate s-a arătat că dreptul exclusiv conferit de înregistrarea ca desen sau model se găsește la granița dintre dreptul brevetelor și dreptul de autor: A. CÎRCA, *Protecția drepturilor intelectuale. Actualități și perspective*, Ed. Universul Juridic, București, 2013, p. 111.

Cumulul de protecții pentru desene/modele industriale, respectiv opere de artă aplicată este admis și reglementat prin:

- (i) Convenția de la Paris din 1883 care prevede că desenele/modelele vor fi protejate în toate țările Uniunii. Convenția nu prevede, în mod expres și posibilitatea cumulului de protecții, deși problema exista la acea dată pentru că ea fusese formulată de Eugène Pouillet în celebra sa teorie a unității artei, teorie care, conform unor autori, justifică dubla protecție a uneia și aceleiași categorii de creații intelectuale. Totuși, o concluzie în sensul că acest cumul era, principial, acceptat, cel puțin după adoptarea Convenției de la Berna, rezultă din faptul că în aceasta din urmă (adoptată în anul 1886) se prevede protecția artei aplicate prin drept de autor. Or, dacă voința ar fi fost de a se reglementa o protecție unică, atunci fie desenele și modelele ar fi fost eliminate în revizuirile ulterioare ale Convenției de la Paris dintre obiectele protecției, fie Convenția de la Berna nu ar fi putut prevedea protecția artei aplicate (unul și același lucru cu desenele/modelele industriale) prin drept de autor.
- (ii) Convenția de la Berna din 1886 care, în forma inițială, prevedea că operele de artă aplicată „sunt protejate pe cât permite legislația internă a fiecărui stat”, iar în forma în vigoare la această dată, Convenția include operele de artă plastică în categoria „obiectelor protejate”, dar și faptul că „statele au dreptul de a reglementa câmpul de aplicare a legilor privind aceste categorii de creații și condițiile de protecție ale acestora”. Aceași Convenție mai prevede că dacă în țara de origine, operele de artă aplicată sunt protejate numai în cadrul dreptului de autor, atunci în statul solicitat nu se poate cere și obține un alt tip de protecție. Interpretarea Convenției de la Berna face posibilă concluzia că deși nu se prevede explicit, cumulul de protecții este posibil potrivit acesteia.
- (iii) Acordul TRIPS prevede în art. 25 că desenele și modelele industriale create independent vor fi protejate dacă sunt

noi sau originale, fără a impune un anumit sistem de protecție. Dar vorbind despre noutate sau originalitate, care sunt condiții de protecție prin drept special, respectiv drept de autor, se subînțelege că protecția poate fi obținută în ambele regimuri, după cum creația îndeplinește una sau alta dintre condiții, ori pe ambele.

- (iv) Directiva (CE) nr. 71/1998 este, însă, categorică în sensul că „este important să se stabilească principiul protecției cumulate, conform legislației specifice privind protecția desenelor și conform legislației privind drepturile de autor”, lăsând statelor membre libertatea de a stabili gradul de cuprindere a protecției. Mai mult, Directiva nu exclude aplicarea în cazul desenelor/modelelor a legislațiilor naționale sau ale Uniunii Europene care asigură o protecție diferită de cea conferită prin înregistrare, instituind așadar posibilitatea protecției desenelor/modelelor industriale fără înregistrare.
- (v) În dreptul intern, cumulul de protecții este reglementat prin art. 5 alin. (2) din Legea nr. 129/1992 care prevede în mod expres că „protecția în cadrul legii speciale nu exclude și nu este de natură a prejudicia protecția prin drept de autor”.

Totuși, Directiva (CE) nr. 71/1998 instituie principiul cumulului de protecții^[1] prin desene și modele și drept de autor, stabilind în considerentul nr. 8 că *în absența armonizării legislației privind drepturile de autor, este important să se stabilească principiul protecției cumulate conform legislației specifice privind protecția desenelor industriale și conform legislației privind drepturile de autor,*

^[1] Directiva (CE) nr. 71/1998 conferă o libertate largă statelor membre în ceea ce privește cumulul de protecție prin toate drepturile de proprietate industrială cu dreptul conferit prin înregistrarea ca desene sau modele, dacă avem în vedere considerentul nr. 7 potrivit căruia, „prezenta directivă nu exclude aplicarea, în cazul desenelor sau modelelor industriale, a dreptului intern sau comunitar care asigură o protecție diferită de cea dobândită prin înregistrarea sau publicarea ca desen sau model industrial, cum este legislația privind desenele industriale neînregistrate, mărcile comerciale, brevetele și machetele utilitare, concurența neloială sau răspunderea civilă”.

lăsându-se în același timp statelor membre libertatea de a stabili extensia protecției conferite de dreptul de autor și condițiile în care se conferă această protecție. Acest considerent coincide cu penultimul considerent al Regulamentului (CE) nr. 6/2002.

Cum se justifică cumulul de protecții pentru operele de artă aplicată/desecele sau modelele industriale?

Am arătat într-un alt capitol al lucrării că desenele și modelele industriale au fost inițial protejate în cadrul breslei țesătorilor din Lyon, prin reglementări adoptate de aceștia în secolul al XVIII-lea. La scurt timp după declanșarea Revoluției franceze, breslele și privilegiile acestora (de fapt toate privilegiile care fuseseră acordate până atunci) au fost abrogate, ceea ce a provocat o concurență sălbatică și cu consecințe dezastruoase pentru industriași și comercianți. Atunci când în anii 1791-1793 revoluționarii francezi (care, de altfel, s-au pronunțat chiar pentru o îmbrăcăminte uniformă a francezilor, inițiativă care nu a avut, însă, succes) au adoptat legi pentru protecția invențiilor și a drepturilor autorilor de opere, desenele și modelele industriale nu și-au găsit un loc și nu au fost reglementate, încercarea celor interesați de a se pune la adăpostul Legii din 1793 privind dreptul de reproducere a operelor literare prin invocarea analogiei nebucurându-se de succes. Protecția desenelor și modelelor industriale a fost aprobată de către Napoleon Bonaparte în anul 1806, urmare a plângerilor țesătorilor din Lyon, care a înființat și o instanță specializată pentru „conservarea proprietății asupra desenelor”^[1].

[1] F. GREFFE, P. GREFFE, *Traité des dessins et des*, Ed. Lexis Nexis, Paris, 2019, pp. 1, 84-86. Prima lege franceză a desenelor și modelelor a fost adoptată la data de 18 martie 1806, această din urmă lege excluzând aplicarea legii din 1793 cu privire la dreptul de autor. Ulterior, prin legea din 1902 a fost extins câmpul de aplicare a legii dreptului de autor și la creațiile ornamentale din industrie, aceasta fiind legea despre care se spune că a consacrat „principiul unității artei”, principiu potrivit căruia este admis cumulul de protecție atât prin drept de autor, cât și prin drepturi de proprietate industrială, în literatura franceză fiind admisă părerea conform căreia principiul unității artei continuă să subziste și în actualul Cod al proprietății intelectuale, astfel cum a fost modificat prin transpunerea în dreptul francez a Directivei (CE) nr. 71/1998, modificarea

Protecția artei aplicate din industrie, respectiv protecția deseneelor/modelelor industriale a fost justificată de Eugène Pouillet prin așa-numita teorie a unității artei, conform căreia legea trebuie să asigure protecție uniformă operelor de artă independent de destinația acestora, pentru că arta este unică, iar operele nu pot fi tratate diferit după cum acestea aparțin artei pure sau esteticii industriale. Această teorie a stat la baza Legii franceze a proprietății literare și artistice din anul 1902 prin care s-a recunoscut protecția prin drept de autor și operelor de artă aplicată și a avut ca justificare faptul că nu se poate impune judecătorului cauzei rolul de critic de artă, spre a deosebi creațiile care au caracter artistic de cele care nu au un asemenea caracter.

Notez aici că țări precum Italia, Grecia și Germania, prin legislațiile naționale care sunt anterioare Directivei (CE) nr. 71/1998, admiteau cumulul de protecții prin drept de desen/model și drept de autor doar în cazuri excepționale, dar că aceste țări și-au armonizat legislația, astfel că pe teritoriul Uniunii Europene, cumulul de protecții este regula.

Personal cred, însă, că teoria unității artei justifică doar protecția operelor de artă aplicată în industrie, nu și cumulul prin două sau mai multe forme de protecție și că acest cumul este, în realitate, o favoare ce se face autorilor de operă de artă aplicată și industriașilor interesați de a-și înfrumuseța prin forme exterioare, atractive, produsele lor utilitare.

Evident că pentru a beneficia de un cumul de protecții, una și aceeași creație trebuie să îndeplinească atât condiția originalității, cât și aceea a noutății și a caracterului individual, notând însă, aici, că după unii autori, noutatea și caracterul individual nu sunt altceva decât, luate împreună, originalitatea din dreptul de autor. În cazul în care una și aceeași creație este susceptibilă de protecție prin drept de autor și prin drept de desen/model, cumulul va opera automat atunci când se solicită înregistrarea ca desen/model industrial a unei opere de artă aplicată. Și aceasta pentru că dreptul de autor se naște din faptul creării operei, fiind așadar anterior dreptului de

proprietate industrială, care se naște prin îndeplinirea formalităților de apropiere prevăzute de legile speciale.

Așa cum am arătat, însă, în jurisprudența instanțelor europene în mod special, se manifestă o tendință de separare a celor două categorii de drepturi, prin acceptarea doar cu titlu de excepție a posibilității cumulului de protecție, care poate fi pusă și pe seama faptului că din punctul de vedere al **scopului** pentru care sunt înregistrate, desenele și modelele sunt mai apropiate, paradoxal, de mărci decât de creația intelectuală.

Spun „paradoxal” deoarece deși prin înregistrarea ca desen sau model se protejează indirect creația intelectuală (caracteristicile acesteia), iar prin înregistrarea semnului ca marcă se protejează folosința acestuia, desenele sau modelele sunt mai apropiate de mărci din perspectiva funcției comerciale pe care o îndeplinesc^[1]. Pe de altă parte, doctrina de specialitate consideră desenele și modelele ca fiind creații ale spiritului, alături de operele literare și artistice și invenții, ocrotite prin *drepturi intelectuale*, spre deosebire de mărci, denumiri de origine protejate și indicații de proveniență care nu sunt protejate prin *drepturi intelectuale*, ci exclusiv prin drepturi asupra semnelor indicative, distinctive, ca parte din categoria mai largă a drepturilor de proprietate industrială^[2].

Aplicabilitatea principiului protecției cumulate are loc, în practică, printr-o examinare severă a condiției originalității ori de câte ori asupra unui desen sau model înregistrat se pretinde de către un alt titular și un drept de autor, invocat cu scopul anihilării înregistrării, în special în domeniul artei aplicate, pe care autorul francez Frédéric Pollaud-Dulian o caracterizează ca fiind sinonimă cu „estetica industrială” și, deoarece, de multe ori, prin crearea operelor de artă aplicată se conferă obiectelor industriale o formă care „este în același timp rentabilă, funcțională și estetică sau atractivă”^[3]. Aceas-

[1] După autorii francezi F. GREFFE, P. GREFFE, „Aflate la frontiera dintre economie și cultură, desenele și modelele sunt considerate ca o sursă decisivă de avantaje competitive și un motor al economiei bazată pe cunoaștere”, în *Traité des dessins et des modèles*, p. 1.

[2] P. TAFFOREAU, C. MONNERIE, *op. cit.*, p. 35.

[3] F. POLLAUD-DULIAN, *op. cit.*, p. 506.

ta deoarece un desen sau model care îndeplinește condițiile noutății și caracterului individual nu îndeplinește, în mod automat și condiția originalității. Același autor francez este ferm atunci când pune problema condițiilor de protecție: este suficient ca desenul sau modelul să poarte amprenta personalității autorului său pentru a putea fi protejat și prin drept de autor, fiind puțin important faptul că acesta este aplicabil la scară industrială, având în vedere că în dreptul francez nu există nicio discriminare între opere – dacă sunt originale, ele trebuie protejate prin drept de autor^[1]. În aceste condiții, autorul are dreptul de a opta pentru oricare dintre mijloacele de protecție, dar poate, în același timp, să invoce ambele mijloace de protecție simultan, câtă vreme are depozitul efectuat pentru desenele sau modelele sale^[2].

Această concluzie tranșant exprimată în literatura de specialitate franceză se circumscrie unei fidele aplicări a principiului unității artei. Textul Directivei și Regulamentului european privitor la desene și modele, precum și Legea română a desenelor și modelelor ne îndreptățesc să tragem concluzia că principiul unității artei subzistă în mod incontestabil atât în dreptul european, cât și în dreptul național, deși jurisprudența se îndepărtează de el și se ferește să-l recunoască. Opinia mea este în acord cu cea a doctrinei franceze, respectiv aceea că aplicabilitatea industrială a desenelor sau modelelor nu exclude posibilitatea de a le proteja și prin drept de autor, atât timp cât examenul riguros al condițiilor de protecție conduce la concluzia că desenul sau modelul în cauză este original. Aceasta cu atât mai mult cu cât legea dreptului de autor nu exclude protecția asupra creațiilor care pot fi multiplicare, deci fabricate la scară industrială prin intermediul tehnologiilor disponibile în zilele noastre.

În practică, principiul unității artei este provocator nu doar din perspectiva analizei comparative a condițiilor de protecție, ci și al posibilității de a pretinde două drepturi distincte, cu regim juridic diferit, asupra aceluiași obiect. Astfel, principiul cumulului de protecții prin drept de autor și drepturile conferite prin înregistrarea ca desene sau modele capătă noi valențe, care se dovedesc a fi conflic-

[1] *Ibidem*, p. 508.

[2] *Ibidem*, p. 591.

tuale atunci când creația în cauză aparține mai multor coautori (să luăm exemplul operelor comune sau al operelor colective), titularii îndreptățiți disputându-și calitatea de autor atât pe tărâmul normelor care instituie regimul juridic al desenelor sau modelelor, cât și pe tărâmul dreptului de autor. Dar și atunci când creația este rezultatul activității salariatului, desfășurată nu în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, însă cu mijloacele puse la dispoziție de angajator. Sau situația în care creația rezultată din activitatea mai multor coautori reprezintă, conform regulilor dreptului de autor, o operă colectivă, iar conform regulilor aplicabile desenelor sau modelelor o simplă creație cu mai mulți autori, atunci când nu există un contract cu misiune creativă care să reglementeze raporturile dintre inițiatorul care pune la dispoziție mijloacele materiale și își angajează răspunderea pentru crearea operei și coautorii care creează după indicațiile inițiatorului. Asemenea situații au fost menționate în literatura de specialitate în special în privința elementelor de caroserie a autoturismelor.

Un conflict dificil de rezolvat pe tărâmul principiului cumulului de protecție este acela născut între salariat și angajator în cazul desenelor sau modelelor create în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, atunci când contractul individual de muncă nu conține o clauză de cesiune a dreptului de autor. Potrivit art. 45 alin. (1) din Legea nr. 8/1996, în lipsa unei clauze contractuale contrare, pentru operele create în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu precizate în contractul individual de muncă, drepturile patrimoniale aparțin autorului operei create, în vreme ce potrivit art. 14 alin. (3) din Regulamentul (CE) nr. 6/2002, dacă un desen sau un model este realizat de un salariat în cadrul atribuțiilor sale de serviciu sau la cererea expresă a angajatorului său, dreptul asupra desenului sau modelului industrial aparține angajatorului cu excepția situațiilor în care este convenit sau specificat altfel în temeiul legislației naționale. Dacă admitem că legiuitorul Uniunii a avut în vedere legislația națională, iar aceasta poate fi chiar legislația din domeniul dreptului de autor în virtutea cumulului de protecție acceptat prin Regulament, atunci conflictul este ușor de soluționat, deoarece va prima prevederea contrară din Legea națională a dreptului de autor. Dacă legislația națională apli-

cabilă este cea a desenelor sau modelelor, atunci urmează a constata că nu există prevedere contrară, dar că în această ipoteză, atât angajatorul, cât și autorul desenului sau modelului vor dispune de două drepturi, dintre care cel de autor este mai puternic, atât sub aspectul conținutului (drepturi morale și patrimoniale clar definite de legiuitor), cât și sub aspectul duratei.

În jurisprudența națională am identificat o cauză deosebit de interesantă din perspectiva analizei comparative a condițiilor de protecție spre a se stabili dacă este posibil sau nu cumulul de protecție, cauză în care, deși prima instanță a constatat existența unui drept de autor asupra unor sticle (ambalaje) de apă plată, instanțele ierarhic superioare au fost de părere contrară. Voi reda în continuare cele mai relevante paragrafe din hotărârile pronunțate în primă instanță, în apel și în recurs, însoțite de scurte observații pe marginea considerentelor celor trei instanțe care au pronunțat hotărârile citate.

Prin sentința civilă nr. 569 din 12 mai 2016, Tribunalul București, Secția a V-a civilă^[1], Tribunalul a stabilit că buteliile de apă plată și minerală comercializate sub marca VODAVODA (primele din imaginea de mai jos) sunt protejate prin drept de autor. Această constatare a avut loc în cadrul unui litigiu având ca obiect, în principal, conflictul dintre drepturi de proprietate intelectuală deținute de doi titulari diferiți asupra sticlelor de apă plată VODAVODA (primul grup de sticle din imagine) și Aqua Carpatica (al doilea grup de sticle din imagine), redată mai jos:

^[1] Trib. București, s. a V-a civ., sent. civ. nr. 569 din 12 mai 2016.